

ΑΡΧΑΙΕΣ ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ

ΙΑΝΘΕΙΑ

* Ένα υπέροχο παράδειγμα συζητικής λατρείας. Κύρος και 'Αρβαδάτης. Μιά ώραίσα βασίλισσα αιχμάλωτος. 'Οπου ένας νεαρός άξιωματικός λαμβάνεται από βέλος... έρωτικό. Νοστιμώτατα έπεισδοια. 'Ο 'Αρβαδης παίρνει τά δουνά... Η γοητεία της; Πάνθεις και ο θάνατος του άντρος της... Μιά νυχτερινή τραγωδία. 'Η κατάπληξη του Βασιλέως.

Στην άρχαια Ἰστορία υπάρχουν ένα δραματικά παράδειγμα συνήγορης ἄντρας. Πρόσωπον για την περιόδην Πλάτωνα, την πειστή γυναικών του Ἀρβαδότη, ήγιε μάνος τῶν Σούνων, ποὺ ἦκανες ἀπὲι τῆς βασιλείας Κίρονος τὸν «Προσβύτορον». Ο Ξενοφῶν μάρτυρες είναι τὸ συγκανητικό

αυτοῦ οράμα:

"Οταν δὲ στρατός τοῦ Ἀθροδάτη ἐνύκηθηκε ἀπὸ τὸ στρατὸ τοῦ Κύρου, οἱ νικηταί, κατὰ τὴν μοιρασία τῶν λαφύρων, ἔσχατοισαν γάλα Βασιλέα τους τὴν καλύτερην ἀπὸ τίς σκηνῆς καὶ τὴν λαρώτερην ἀπὸ τίς γυναικεῖς, ποὺ σὰν κ' αὐτῆς δὲ βρισκούτων εἰς ὅλη τὴν Ἀσία. Ἡταν η Πάνθεια, ἡ γυναικα τοῦ ἡγεμόνος Ἀθροδάτη, γνωστή δῆ μόνο για τὴν ωμοφοΐα της, ἀλλὰ καὶ για τὴν εξυπνάδα της καὶ τὴν ἀρετή της.

την οποίαν πάρει την αρχή της στην Αθηναϊκή πόλη. Ο Αρβαδάτης έτσινα νά μη βρίσκεται στο σφραγέπεδο του, διαν τούτο κατεβάζει έξαρσηά πάντο το σφραγέπεδο του Κύρου. Πόλεων βασιάν, διαν έμαθε τη συμφάρση του και την αλχαλώδια της πολυαγαπημένης γυναικάς του, άλλα έξακολούθησε τὸν πόλεμον.

Οταν οι υπασπισται του είπαν στὸν Κύρο διτὶ ἡ αἰχμάλωτος Βασιλίσσα του προσφέρονταν ὡς δῶρο ἀπὸ τὸ νικητὴ στρατοῦ τοῦ, δῆ τον Κύρος διέταξε ἔναν ἀπὸ τοὺς πιστοὺς του ἀξιωματικούς, τὸν Ἀράσπην παραλάβῃ τὴν αἰχμάλωτη καὶ νὰ τοῦ τὴν φιλάτεται.

Ο Αράστης, σαν επιτίθειος πραγματογνώμων, είχε λάβει πλήρη ίδειαν της καλλονής της Πάνθειας. Μόλις άκουσε τη βασιλική έντολήν, παρασύρθηκε στὸν Κύρο και τοι είπε :
— «Έχεις ίδει Μεγαλειότατος, τη γυναικα πού με προστάζεις νά φυλάξει ;

— "Όχι, άπαντα δὲ Κῦρος.

— Ἐγώ διμος τὴν εἰδα, δταν τὴν ὁπλάσαιμε καὶ τὴν ἀξεχωρί-
σαιμε για τὴ Μεγαλειότητα σου...”Οταν ἐπίκτηκμε καὶ πῶτη φο-
ρά στη σκηνή της, δὲν τὴν παραφρίσαιμε καλά, γιατὶ καθότανε,
καὶ ή δύναται τῆς τὴν είλαν περικυκλώσει. Τὰ φρονέματα της ήταν
δμοια με ἔκπνευσην. “Οταν ως ἡμάρτωμα δτι αὐτή ήταν η Βασίλειος
καὶ τὴ ἑπτοστάχαμα ν σηκωθῇ, ἐπικώδησαν μαζὶ της καὶ ή
δύναται, καὶ τότε ἄφαντη δτι αὐτή διέφερε μάτι τις
ἄλλες καὶ κατά τὴν ἀνάστημα καὶ κατά τὴν σε-
μινότητα. Στις κότενε μὲ νῦφος ταπενύ καὶ ἀρόνων
κυλούσαν τὸ δάκρυνα της. Τότε δ τηροντατερος
είστη γυναῖκα :

— «Έχει θάρρος, Βασίλισσα, γιατί ον δηπόλεμος σε χώρωνας άπό τὸν δῆμον σου, θὰ ού πάρω τηδώμα δίνεται ἀπέντες φραστοί, μέγας καὶ ισχυρός, ού Βασιλεὺς μας Κύρος!» Μόλις ἀκούσει τὰ λόγια, αυτά ή Πανέμονος, εξήσυς τὸ ρούχον την, κατέβασε τὰ μαλλιά της, καλεγειανήρηγόταν, και μαζί μ' αὐτήν θρηνούσαν και ή δούλεις της. «Η δύλική την δέδινεν φραστότερην. Εκάντατα τὸ πρόδρομό της, τοὺς διάσποντας της ψώμους, τὰ χέρια της, τὸ λαιμό της και θαύμαζεν! Λουκον, μάθε. Κύρος, διτὶ θραύσατον δυνητή δέννη γεγνήθηκε, σύντα θά γεννητήσατο σὲ δὴλ τὴν Ασία!... Άλλα και ή Μεγαλιεύσοντας σου βέβαια θὰ τὴν ίδεις και θα κρίνης!...»

— Δέν πατεύων τώρα νό την ίδω, μάτήν της ό στρατηλάτης Βασιλεύς. Γιατί δι' ειγος τόδι θαυμασθή δύο μου την περιγράφεις, προθυμεί μήποτε μέ κόντε νά λησμονήσω και τις ίνποδείσεις τού Κάρδιος μου και τό νέον πολέμο που άνελαβα έναντιν τῶν Ασσυρίων.

Καὶ ὁ Κῦρος ἐσωάχισε, μὲν φιλοσοφικούς συλλογισμούς, πόσο
πικίνδυνη είνε τὴ συντεροφαῖ τῶν ὀραιῶν γυναικῶν στοὺς ἀρχη-
γούς λαῶν, καὶ ἔδωσε σχετικές συμβουλές στὸ φίλο του Ἀράσπη.

Στις παρατηρήσεις του Βασιλέως, δ' Ἀράστης ὁ πλήνετος έπειτα
— Μή φθάσαι, Κύρο, καὶ οὐτε τὰ μάτια τῆς Πάνθησας, οὐτε
απαρμάς ἀλλὰ γυναῖκας πάμε κάνοντας νά λησμονήσω τὰ καθή-
νοντα μου. Είμαι ἀττώντος ἀπό τὸν "Ερωτα".
Ἢ πάντας τοι αὔτη τῶν θεάσεων τοι Κύρο, οὐδὲν
πάντας τοι αὔτη τῶν θεάσεων τοι Κύρο, οὐδὲν

— Ή απάντησις αύτή συγχαρίστησε τὸν Κῦρο, ποὺ είχε λιγάκι ἀ-
ησυχήσει.

— Εύγε, 'Αράσπε ! τοῦ είπε. Φύλαγέ μου τὴν Πάγνησια καὶ
ειρεποιήσου την, γιατὶ μπορεῖ μᾶς μέσα. διαν τελευτών ὁ πλέων

Εποιητέοι του μὲν καὶ μεταφράσθησαν. Ό Κέδρος ξανθίζεται στὸ Ἐπιτελεῖο του μὲν μαζὶ περιστρέψερ οὖντα καὶ υπόντα, δὲ δὲ Ἀράσπης ἐπῆγε στὴ σκηνὴν του καὶ στὴν Πάνθεα. Ε-

πήγε ὁ ταλαιπωρος και ἔκανε δια παθόντες συνήθως ἐκαίνον τον απαβλέπειν, μετά μικρὴ ἀπονοίᾳ, δι, την ποτέτερα είδε κ' ἀδύμασος. Η περιληπτη και δακρυσμένη μορφὴ τῆς Πάνθεως, ἡ ἀπελπισία της για τὸν ἄντρα τῆς, ἡ γλυκὺτερη τῶν τρόπων της, αχμαλώτισαν τὴν καρδιὰ τοῦ Ἀράστη. Οὐσὶ τὴν ἐβλαψαν, τόδο ὁ δρός ἐκφέρει τὴν Ἀστικὴν καρδιὰ του. Μέρα και νύχα ήταν ἀσθὴτὴ δολυπόλης του. Στὴν δρυχὴ περιφρεύσανταν ν' να στενάζει κυτταζόντας την, να τὴν περικούεται,

σιγά-σιγά δύμως, δο ο πάθος του ἀδυνάμωνε, τῆς ἔξομολογήθηκε τό αἰσθημάτου καὶ τὴν πούτασι «γὰ γέγη δικῆ του·

ηικής το οιστόνα του και την προσάρτηση της γειτνίας του.
‘Η πιστή και ἀφοσιωμένη στὸν ἄντρα τῆς Πάνθεως ἀρνήθηκε
κατηγορηματικά. Μὲ ἀγανακτησμένη φωνῇ, ἐδήλωσε στὸν Ἀρά-
σπη ὅτι καὶ μόνον ἡ πρότασις τοῦ ἦταν προσβλητικὴ γ' αὐτῆν, και
διὰ προτιμᾶ γὰ πεδήνη προσέπει τὴν ἀγκαλιά διλλούν ἀν-
τρός! ’ Η Πάνθεως ἔνομας διτί, μετά τὴν διαμαρτυρία της αὐτῆς, δό-
θερμός ἀξιωματικὸς διὰ τὴν ἀφῆσην ἡσυχῶν γὰ θυμάτων τὸν ἄντρα
τῆς καὶ γά κλαί τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς. ‘Αλλὰ γοιγόρα ἔκατα-
λεψε δι τὸ Ἀράσπες ὃν παρατούσε τὸ παρατητικὸν ὑπὸ τοῦ, για-
τὸ γίνεται ἀπελιτηκός καὶ νά μεταχωρισθῇ βέβαιαντος της.
Μηροστὰ στὸν κίνδυνο οὐτό, η ἔνδοντος Πάνθεως ἀπεφάσισε νά
ζητητὴν τὴν προστασίαν τοῦ Κύρου. ’Εστειλε λοιπὸν ἔναν πιστὸ της
εθνούς καὶ παρέστησε στὸν Κύρο τὴ δεινή τὴ θέση.

Ο Κύρος ἄμα ἀκούσε τὰ συμβιάνοντα θυμήθηκε τοὺς μωροὺς κομπασούμενος τοῦ Ἀράσπι, διτάχα ἦταν ἀπόδολοί τους πάλι τὸν ἔρωτα, ἁγένας μὲ τὴν καρδιὰ του, κι' ἐστείλα ἀμέσως τὸ στρατιγὸν Ἀρταμένῳ νά πά στὸν ἐρωτευμένο νέο νά μή λάχῃ και φερθῇ μὲ ἀπότελσα στὴ Πλάνεια, ἀλλ' ὅτι τὸν συγχωρεῖ ἀν τὴν καταφέρει νά τὸν ἀγαπήσῃ. Τότε εὐχαρίστως τοῦ παραχωρθόδεσ τὴν αἰχμαλωτή Βασιλίσσα.

Ο 'Αρσάβας ο επήγειρος στὸ νέο ὅσιωματικὸ καὶ τὸν ἐπέληχε
ζωηρῷ γιατὶ φέρθηκε μὲν ἀσεβία σὲ μᾶλα αἰχμαλώτη Βασίλουσα,
που τὸν τὴν ἐμπιστεύθηκαν σὰν ισχή παρασταθήκη. Ο 'Αρσάπης
ἐσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ παρὰ λίγο νά κλαψῃ ἀπό ντροπή και
λύπη. 'Ο Κύρος, άμα ἔμαθε τὴν ἐντύπωσον ποὺ τοῦ ἔκαναν τὰ
λόγια τοῦ Αρσάβατος, ἐκάλεσε τὸν 'Αρσάπη στὴ σκηνή
του. 'Αμα ήθες, τοῦ εἰπε:

— Ἀγαπητέ μου Ἀράσπη, μὴ φοβᾶσαι. Καταλοιπάνω τὶ γίνεται στήγη καρδιά σου καὶ σὲ συνχωρό. Ἄλλ᾽ ἐπειδὴ δὲ οὐδέ στο σπαρτικὸν μας ἔχεις πολλοὺς ἔχθρούς καὶ πάρο τὸν Ἀράσπατο, αὐτοῖς θὰ θελήσουν νὰ ἐπιφερθῶν ἀπὸ τὸ ἑπειδόν που συνέβη γὰρ νὰ σὲ βλάψουν. Δοιπόν, ίδου τὶ θὰ κάνῃς: Θὰ προσποιηθῆς οὐδὲ ἀποστατήσῃς ἄντετον μου καὶ φεύγεις πρὸς τοὺς ἔχθρούς. Εκεὶ,

Θά ένσωγήσης κατασκοπεία και θάρρους νά μού άναφέρουμε τί είδες. Τούτο σία είναι ένας θρίαμβος που θά νεροπάση τούς προσωπικούς σου άγχορους'..

Ο φειδούρος Βασιλεὺς προσέταξε στον νοούμενός του ἀξιωματικὸς θά ἐλησμονοῦσε τὴν Πάνθια.

‘Ο Αράσπις ἔψυγε καὶ διεδόθη σ' ὅλο τὸ στρα-
τόπεδο διτὶ ἐδραπέτευσον πρὸς τοὺς ἄνθρωπον· γιατὶ
ἔφοδον ἥκει τὴν ὁργὴν τὸν Κύρον οὐκ αἰτίας τῆς Πάλνωνας. Ἀλλὰ
καὶ αὐτῇ ή Πάλνωνα, μόδις τὸ ἕμαστον, προτάγεται σὸν Κύρῳ ενα-
μή λυπταῖς γὰρ τὴ φυγὴ τοῦ ἀχειρὸν Ἀράσπαν καὶ ὑπέσχετο, ἀν-
τὶ τοῦ ἀπέτρεψον δὲ Κύρος, νῦν καλέστον τὸν ἄντρα της, νῦν τὸν κάν-
θιλο του· καὶ σύμμαχον του, ποὺ βέβαια θὰ προτημήσῃ νῦν συμ-
βολικὴν μὲν τὸσον Ιπποτούσον στὴν οἰλυάλωτην γυναῖκα του·

Ο Κύρος δέχτηκε τὴν πρόστασιν τῆς Πάνθεως καὶ παράγγειλε στὸν Ἀθραδάτη τὴν δέσσων. Σὲ λιγὸ δὲ Ἀθραδάτης ἦταν σὸν στρατόπεδον τοῦ Κύρου. Διηγεῖται λοιπὸν δὲ Ξενοφῶν: «Μόλις δὲ Ἀθραδάτης καὶ ἡ Πάνθεια ἀντικατέστηκαν, ἔπειτα δὲντας στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀλλοῦ με» ἐκλαίγων. «Η υἱογένεια αὐτῆς οἰκήη ἐσύντηξης πολὺ τὴν ψυχὴ τοῦ Κύρου, δέμεταις νό τοις ἀφίσσονται ἐλεύθερονς καὶ νό τοις δύσσονται πολὺ μα δύρα. Ἀλλ᾽ δὲ Ἀθραδάτης τὸν ὥδης πειώ νά γεγκαταλεψῃ τὸν Ιπποτοκὸν Βασιλέα. Βάζονται τὸ χέρι στὸ κεφάλι τῆς Πάνθεως, σήκωνται μάτια τοῦ

— "Ο Ζεῦ μέγιστε, ἀξίωσθε με νὰ φανῶ της Πανθείας δέξιος σύνεγυρος, τοῦ δὲ Κύρου, ποὺ τόσο μᾶς ἔτιμησθ, δέξιος φίλος!..Ορ-

κάθομαν νά ειμαι πάντοτε δροσισμένος του σύμμαχος!...
Τη στιγμή έκανε οι υπασπιστας τού Κύρου δώδηγμαν κοντά στον 'Αβραδάτη ένα «τετράδρομον δόμα» συμφένον μάτω όχημα πολεμικά άλογα, τα οποία και κράνος χρυσοσελίστα, και περιβαχιώνα πλατειά και άλλα ποιευτελή δώρα... Ο 'Αβραδάτης νιεύθηκε την πανοπλία, έπειτα έφευγε τη γνωνία του και άνεβηκε στο δόμα. Αξολοθλιψμένος μάτω τά λείγμανα τού στρατού του και μάτω τημάρα της στρατιώς του Κύρου, έπιγνων νά πολεμήσῃ έναντιν των Αλγυστίνων, έθρην τον Κύρου. 'Η Πάνθεια θά έμενε στό στρατόπεδο, περιμένοντας τό γυρισμό τού άγαπημένου της συζύγου, νικητών και τοοπαιούλων!

Α' Άλλ' οὐ Αρβαδότης δέν έμοισε. 'Η μάχη γι' αὐτὸν στάθηκε καταστρεπτική. Οι Αλγύπτιοι περικύλωσαν τὸ στρατό του μὲ τὰ δρεπανοφόρα τὸν δῆματα καὶ τὸν κατέκοψαν. Οὐ Αρβαδότης ἐστάθηκε, μετά γεν-

